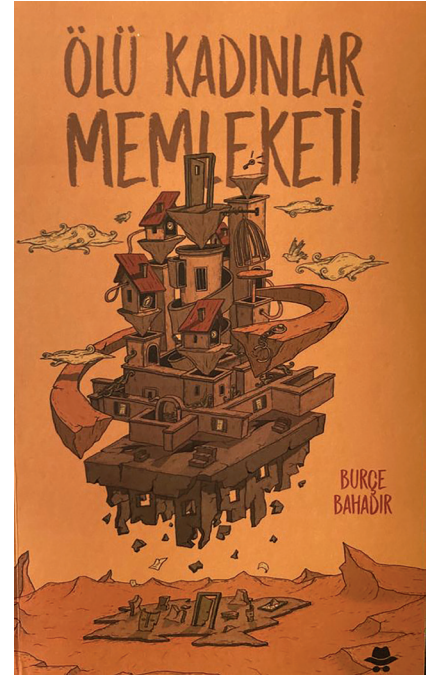

Röportaj: Burçe Bahadır ile Ölü Kadınlar Memleketi Kitabı Üzerine

"Kadını esir etmeye çalışan erkeğin, devletten daha güçlü olduğunu düşündürecek bir çaresizlik bu."

İlk olarak 2014 yılında yayınlanan *Ölü Kadınlar Memleketi* kitabı yazar Burçe Bahadır tarafından kaleme alındı. Eşlerini öldürmekten hüküm giymiş iki kadın ve üç erkek ile hapisanede yapılan görüşmelerin yer aldığı ve öldürülen kadınların akrabalarının da dinlendiği kitapta insanların, ailelerin ve cinayetlerin hikayesi anlatılıyor. Yazar Burçe Bahadır ile kitap üzerine kısa bir söyleşi gerçekleştirdik. Keyifli okumalar dileriz.

Bize biraz kendinizi tanıtır mısınız, kimdir Burçe Bahadır?

Merhaba. 1999 yılında açılan genel sınavla TRT'ye Prodüktör olarak girdim. İstanbul ve Ankara radyolarından sonra TRT Türk ve TRT Belgesel kanalında programlar yaptım. Hâlen de yapmaya devam ediyorum.

Sizin ilk kitabınız bildiğimiz kadarıyla "*Ölü Kadınlar Memleketi*", bu yola nasıl çıktınız?

2013 yılında kadın cinayetlerini konu alan bir belgesel çekmek için cezaevine gittim. Eşlerini öldürmüş kadın ve erkeklerle röportajlar yaptım. Ardından kurban yakınlarıyla görüştüm. Daha sonra belgeselin yayınlanması uzun süre mümkün olmadı, ben de gördüklerimi ve duyduklarımı yazmaya karar verdim. Aslında yazmak aklımda yoktu ama şimdi düşününce anlatmak istediklerimi kitap sayesinde daha iyi aktarabildiğimi düşünüyorum.

Kitabınız karısını öldürmüş 3 erkek, kocasını öldürmüş 2 kadın ve iki kurban yakını ile yaptığınız görüşmelerden oluşuyor. Bir kadın olarak bu görüşmeleri yaparken neler hissettiniz?

Daha önce de az çok farkındaydım belki ama bu görüşmelerde kadınların ne kadar savunmasız ve yalnız bırakıldığını daha iyi anladım diyebilirim. Görüştüğüm pek çok avukat yasaların yeterli olduğunu, özellikle İstanbul Sözleşmesi'nin kadınları koruduğunu ancak çoğu zaman uygulanmadığını söylüyordu. Kadınlarla yaptığım görüşmeler de bunu ispatlıyordu. Defalarca şikayet etmesine rağmen koruma izni alamayan ve ardından öldürülen kadınların hikâyelerini dinledim. Tehdit ediliyorlar, sokak ortasında şiddete uğruyorlar. Karakola ya da savcılığa başvurduklarında aylarca sonuç alamıyorlar. O kadar çaresiz kalıyorlar ki ablasıyla röportaj yaptığım bir kadın ölmeden önce şöyle demiş: "Abla, ben bu adamdan kurtulamayacağım. Beni mutlaka öldürecek. Belki elinin altında olursam kurtulurum." Ablası bunu

anlattığında önce yadırgamıştım. Bir insan nasıl bu kadar mantıksız bir düşünceye saplanabilir, onu tehdit eden, döven adamla neden tekrar bir araya gelir, diye şaşırmıştım. Ne kadar çaresiz kalmış olabilir? Muhtemelen kendini yapayalnız hissetti. Onca şikayete rağmen sonuç alamayınca umutsuzluğa kapıldı. Kadını esir etmeye çalışan erkeğin, devletten daha güçlü olduğunu düşündürecek bir çaresizlik bu.

Erkeklerle yaptığım görüşmeler de kadınların söylediklerini doğruluyordu. Kadınların aksine erkekler kendilerini güçlü ve haklı hissediyorlar, hissettiriliyorlar. Alacakları cezayı, hafifletici sebepleri, ne kadar yatıp ne zaman çıkacaklarını iyi biliyorlar, araştırmışlar. Kadınların kendilerine ait olduğuna, kadının boşanma kararı veremeyeceğine inanıyorlar. Zaten açık açık da söylüyorlar. Katillerden Veysel, çok pişmanım şimdiki aklım olsa yapmazdım, demişti. Vicdanen rahatsız mı oldu acaba diye düşündüm. (Bu beni şaşırtırdı çünkü görüşmelerde erkeklerin ruh hâline ve düşüncelerine epeyce vakıf olmuştum artık.) Bir insanı bilerek isteyerek öldürdüğü için aldığı 14 yıl ceza ki, bunun bir kısmı da açık cezaevindeydi, ona fazla gelmiş. Birini öldürüp hiç ceza almayacağını mı sanıyordun, diye sordum. Kendimi haklı çıkarır az bir ceza ile kurtulurum diye düşündüm, dedi.

Sorunuza gelince; ben de kendimi Seda gibi, Seda, Gönül, Havva ve ismini duyup duymadığımız bütün kadınlar ve yakınları gibi çaresiz ve öfkeli hissettim. Cezaevlerindeki görüşmelerden bu yana 7 yıl geçti ama öfke ve çaresizlikten pek eksilme olamıyor maalesef.

Kadına yönelik şiddetin günden güne arttığı bir ülkede yaşıyoruz maalesef, neredeyse her gün bir kız kardeşimiz daha erkekler tarafından öldürülüyor. Kitabınızla kadın cinayetlerinin ailelerin, mağdur ve faillerin hikâyesini anlatıyorsunuz, araştırmalarınız sırasında sizi en çok etkileyen olay nedir?

Suna, kocası tarafından 30 yıl kadar şiddete maruz kalmış ve başka erkeklere satılmış bir kadındı. Ben görüştüğüm zaman 10 yılı aşkın süredir cezaevindeydi.

di. Nasıl hissediyorsun burada, diye sordum. Özgür ve emniyette, dedi. Erkeklerin kendini haklı görmesine de ilk başta şaşırmıştım, kadınların şikayetlerin sonuçsuz kalmasına da. Ancak Suna'nın cezaevinde kendini "özgür ve emniyette" hissetmesi apayrı bir şaşkınlıktı. Dış dünyanın kadınlar için nasıl bir cezavine döndüğünü daha iyi ifade edebilecek bir cümle kurulamazdı sanırım.

Sizin kitabı ilk yayınladığınız günden bugüne değişen şeyler olarak ilki kadın cinayetlerinin günden güne artması bir diğeri ise "İstanbul Sözleşmesi" ile ilgili yaşanan gelişmeler, bu konudaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

- Görüştüğüm avukatlar (belgeseli ve ardından kitabı hazırladığım dönemde, 2013-14 yıllarında) yasaların, özellikle de İstanbul Sözleşmesi'nin yeterli olduğunu ancak uygulanmadığını söylüyorlardı. Yasalar elbette çok önemli ama bunun karakolda, savcılıkta, mahkemede lâıkiyle uygulanması için toplumsal bilinç gerekiyor. Kızını kaybeden bir baba, defalarca karakola ve savcılığa şikayet ettiklerini, sonuç alamadıklarını, en nihayet kızı öldürüldüğünde karakolda "Sen de kızına sahip çıksaydın," dediğini anlatmıştı. Karısını öldüren Veysel'e Hâkim, "Niye öldürdün, vurdun kıçına tekme yi

gideydi," demiş. Bu örneklerin istisna olmadığını hepimiz biliyoruz, duyuyoruz. Kadının sahip çıkılacak, kıçına vurup gönderilecek ya da kocasıyla barışmanın yollarını arayacak bir "şey" olmadığını öğrenmemiz gerekiyor öncelikle.

İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması konusunda inatçı pek çok avukat sayesinde pek çok kadın kouruma kararı aldirabildi ve hayatta kaldı. Kaldırılması büyük talihsizlik elbette ancak karşılaşılan her engelde kadınlar daha kalabalık, daha güçlü ve daha öfkeli oluyor. Özgür ve emniyette hissedeceğimiz günler gelecek diye düşünüyorum. Üstelik çok da uzak bir gelecek değil bence. Bir Alman'ın Hikayesi kitabında Sebastian Haffner şöyle der: "Umut, savaştan tamamen kurtulmayı mümkün kılmaya da, savaşın birkaç sene daha kısa sürmesini sağlayabilir." Umut etmekten ve direnmekten daha iyi bir çare yok sanırım.

Teşekkür ederiz.